

ЗНАЧИМІСТЬ УЧАСТІ В СПОРТИВНИХ ЗАХОДАХ ДЛЯ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ

Крушинська Н. М., Когут І. О.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, м.Київ, Україна

Вступ. Широкомасштабна війна в Україні щоденно призводить до травмування психологічного та фізичного здоров'я учасників бойових дій (УБД). Загальні втрати серед наших військових не розголошуються, так як це негативно впливатиме на хід війни проти окупанта. Проте, за даними головнокомандувача Збройних Сил України, Валерія Залужного, на 22 серпня 2022 р. загинуло майже 9 тис. військовослужбовців та ще більша кількість потребують психологічної та фізичної реабілітації [5]. Тому, гостро постає питання про соціалізацію та відновлення УБД за допомогою адаптивної фізичної культури (АФК) та участі в спортивних заходах.

Мета дослідження: узагальнення спортивних заходів для учасників бойових дій та визначення їх значимості.

Методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення наукової літератури та документальних джерел.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз фахової літератури свідчить про те, що питанням щодо відновлення психологічного та фізичного здоров'я УБД в сучасній літературі розглядається переважно психологами та реабілітологами. Проте, в останні роки все частіше ці питання досліджуються фахівцями сфери фізичної культури та спорту (Рис.1).

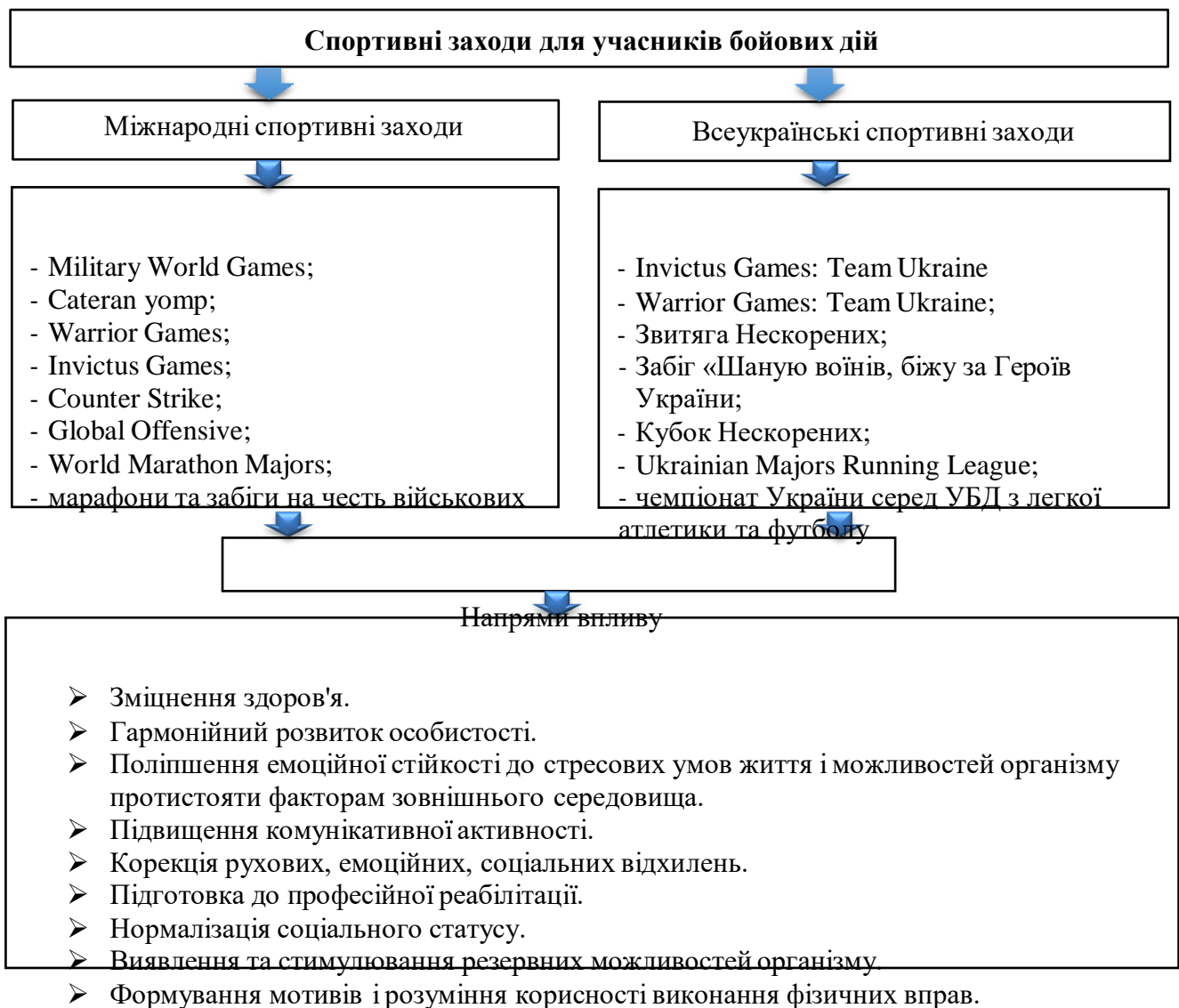

Рис. 1. Напрями впливу спортивних заходів на учасників бойових дій

Зокрема одним із поштовхів у розвитку цього напрямку стало внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо спорту ветеранів війни від 15 лютого 2022 р. Ці зміни підкреслили важливість впровадження та ефективність спортивних заходів для покращення фізичного і психічного здоров'я УБД [1].

Аналіз фахової літератури дозволив виокремити низку заходів, участь в яких позитивно впливає на УБД. Серед спортивних заходів для УБД можна виділити міжнародні та всеукраїнські (Invictus Games; Warrior Games, Звитяга Нескорених, чемпіонати України та інші). Варто зазначити, що серед спортивних заходів, які створювались для поліпшення життя, реабілітації, соціалізації та привернення уваги до поранених військовослужбовців, існують ще й ті, виникнення яких пов'язано з історичними подіями, зокрема через бойові дії, що відбувались в різних країнах. Серед цих заходів можемо виділити: марафон Морської піхоти в США, марафон Миру в Словаччині, Soldier Field 10 в США, забіг «Шаную воїнів, біжу за Героїв України», Military Run UA в Україні [2, 3, 4].

У процесі дослідження були узагальнені спортивні заходи для УБД та визначений їх вплив. Серед основних напрямів впливу спортивних заходів на УБД виокремлені наступні: зміцнення здоров'я; гармонійний розвиток особистості; поліпшення емоційної стійкості до стресових умов життя і можливостей організму протистояти факторам зовнішнього середовища; підвищення комунікативної активності; корекція рухових, емоційних, соціальних відхилень; підготовка до професійної реабілітації; виявлення та стимулювання резервних можливостей організму та інші (Рис.1).

Висновки. Підтримка на законодавчому рівні та розвиток спортивних заходів для УБД сприяє прискоренню темпів їх інтеграції у суспільство. Аналіз спортивних заходів для УБД, дозволив виокремити міжнародні та всеукраїнські змагання і визначити напрями їх впливу на адаптацію УБД до умов мирного життя.

Література.

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо спорту ветеранів війни» (№ 5526). [цитовано 15 серп. 2022]. Доступно: <http://surl.li/dfvso>
2. Когут І, Крушинська Н, Прима І. Готовність учасників бойових дій до систематичних занять адаптивною фізичною культурою. Теорія і методика фізичного виховання і спорту [Інтернет]. 18 лип. 2022 [цитовано 15 серп. 2022]; (1):97-100. Доступно: <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.1.97-100>
3. Крушинська Н, Когут І. Марафонський біг як засіб соціалізації учасників бойових дій в Україні та світі. У: Молодь та олімпійський рух; 19 трав. 2021; Київ, Україна. Київ: НУФВСУ; 19 трав. 2021. с. 287.
4. Матвеев С, Крушинська Н, Краснянський К. Спорт військовослужбовців, які зазнали поранення під час бойових дій: стан, проблеми, перспективи. Теорія і методика фізичного виховання і спорту [Інтернет]. 4 трав. 2022; (4):3-7. Доступно: <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2021.4.3-7>
5. Факти ICTV. YouTube [Інтернет]. [Відео], Майже 9 тисяч загиблих героїв на війні з РФ. Промова ЗАЛУЖНОГО; 22 серп. 2022 [цитовано 23 серп. 2022]; [6 хв.]. Доступно: <https://www.youtube.com/watch?v=l-yQELWvV8A>